ORATIO FVNEBRIS MEMORIÆ

SERENMI. ET POTENTISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI,

DN. FRIDERICI HVLDERICI,

DVCIS BRVNSVICENSIS AC LVNÆBVRGENSIS,

IN ILL. ACAD. IVLIA

III. EID. SEXTIL.

ANNO cIↄ Iↄc XXXV.

HABITA,

ET NVNC DEMVM EDITA

A

CONRADO HORNEIO
S. THEOL. D. ET PROF. PVBL.

HELMAESTADI
Excudebat IACOBVS *LVCIVS acad. typographus*
cIↄ Iↄc XXXVII.

PARENTATIO ANNI CIↃ IↃ C XXXVI.

Super obitu

SERENISSIMI PRINCIPIS,

DN. FRID. VLDARICI, DVCIS BRVNSVIC. AC LVNÆB.

IAm Muſæ, Charites, Lubentiaq́;
Iam Cantus, Chorea, Ioci, Lepores,
Riſus, Delitiæ, ac Suävitates;
Omnes iam Veneres, Cupidinesq́;
Valete; atque iterum inquio; Valete:
Millies q́; adeo, inquio, valete:
Æternumq́; iterum inquio; valete,
Et noſtro properè abſtinete cœtu,
Nec unquam lepidum pedem referte.
Nam Princeps meus, atque veſter ille,
Qui noſtræ Patriæ Pater benignus;
Noſtrum præſidium, decusq́; noſtrum,
Hactenus fuit, (ah, fuit, miſelli!)
Deſiit moriendo noſter eſſe,
Atque ad pallidulas receſſit umbras.
Quare vos Veneres, Cupidinesq́;
Vos Cantus, Chorea, Ioci, Lepores,
Riſus; Delitiæ, ac Suävitates;
Vos Muſæ, Charites, Lubentiaq́;,
Omnes nunc pariter ſimulq́; abite
Ad triſtes Erebi nigri receſſus.
At vos, Triſtitiæ, gravesq́; Luctus;
Vos Queſtus, Lachrymæ, aſperiq́; Planctus,
Lamenta, & Gemitus, & Eiulatus,
Et quodcunque genus viget Dolorum,
Adeſte & miſeras vices referte;
Nec noſtro prius abſtinete cœtu,
Donec Elyſiis brevi viretis
Nobis contigerit, iubente fato,
Tam caro capiti invicem reiungi.

Ioachimus Goetz.

Cvm ſępè & ipſe animum ad parentandum Sereniſſimo Principi noſtro, Patriæ Patri, inſtituerim, mag.^ce Dn. Prorector, clariſſimi collegæ, ornatiſſimi juvenes, multa me impedierunt hactenus, longus præſertim & acerbus morbus, qui poſtquam altero abhinc anno me invaſiſſet, etiamnum ita excruciat, ut nec officium facere omni ex parte, ſicut velim & impigrè olim ſuevi, poſſim, nedum extra ordinem oneris quidquam in me ſuſcipere, quod alias etiam recteq; valentis humeri ferre recuſent. Accedit incredibilis animi mœror, qui memetipſum mihi tantum non ademit, nec, ut ſolet, temporis longinquitate minui aut mitigari, ſed gliſcere magis & magis indies videtur: quod enim magnorum malorum proprium eſt, ut primo quidem appulſu ſtuporem inducant, & poſtea demum eò altiùs in animum penetrent, quo minus primo

impetu ſentiebantur; idem in hoc longè acerbiſſimo patriæ caſu uſu venire omnibus neceſſe eſt, qui illius amorem aliquem retinent, & vitæ humanæ planè imperiti non ſunt: nec enim Principem amiſimus, ſed benigniſſimum patrem, idq; non tranquillo rerum ſtatu, ſed in tantis bellorum fluctibus, nec ea ætate, qua natura ipſa ad ultimam illam metam properat, ſed annis virentibus, non morbo denique, ſed miſerabili lapſu interceptum. Quibus ſi id inſuper addas, tum quod tota florentiſſima familia, quæ tot ſæculis has terras feliciter rexit, ſimul ejus morte exſtincta, tantus hic malorum cumulus eſt, ut is vix ulla acceſſione augeri poſſit. Excelſarum & vaſtarum arborum inſtar eſſe magnos principes etiam divinis oraculis edocti novimus, quę dum vigent ac florent hoſpitium avibus, receptum beſtiis, fructus hominibus impartiuntur. At cum eædem vel reciduntur, vel ventorum violentia aut terræ motu dejiciuntur, non tantum illa omnia

mnia pereunt, ſed ipſæ ruina ſua cuncta circum circa obterunt, & vicinis prædæ fiunt. Quod ſi præterea radicitus eas exſtirpari contingat, ut nec repullulare poſſint, res cum ſpe amiſſa eſt. Idem prorſus nobis accidit, auditores, quod proclive mihi ſit pluribus explicare ac comprobatum dare, ſi frænos potiùs dolori laxare, quàm omni ope eum reprimere malim. Id certum eſt non noſtras ſolum terras, aut academiam hanc, ſed totam eccleſiam & Romanum imperium tantam obitu Principis noſtri jacturam feciſſe, quantam pauci fortè exiſtiment: ea enim eſt harum provinciarum, cum floreant, potentia & robur, ea item Principum noſtrorum non nobilitas tantum ſed in Imperio dignitas ac prærogativa, ut magnum id ad ſalutem totius Germaniæ momentum habeat, qui qualeſq; iſti ſint, & quibus illæ dominis pareant. Non vivit autem uſquam vel ſummi Numinis reverentior, vel otij & tranquillitatis publ. amantior, vel æquior deniq; ac mo-

deratior Princeps, quàm ille noſter erat, non educatione tantum ad talia ſed natura factus. Quid ergo non ſperari de eo poterat, præſertim ſapientiſſimo & fortiſſimo ſenatu inſtructo (qua in parte adverſis quam ſecundis rebus felicior fuit,) cùm ad recuperandam aliquam in Germania rempubl. & quietem, tum ad recreandam, eâ receptâ, ex tot annorum incredibili calamitate & immani oppreſſione cariſſimam patriam? Nunc non tantum iſta omnia

Abſtulit una dies & funere merſit acerbo,
ſed eadem nobis novorum malorum, Deus omen avertat! conciliatrix ac pararia facta fuit: vix enim eſt, ut pacatis rebus ſine noxa id expetat, quum hinc apicem rapax Fortuna cum ſtridore acuto ſuſtulit, hìc poſuiſſe gaudet, nedum rep. jam tum turbata hoc facile contingat. Hæc & multo iis plura quoties in mentem venerunt (non potuerunt autem non ſæpè venire) ita totum me mœror occúpavit, ut non calamum tantum abjice-

jicere, ſed animum etiam à rerum triſtiſſimarum conſideratione ſæpè quàm longiſſimè abducere coactus ſim, ne valetudinem antè afflictam porro peſſum darem. Poſtremò & plus cæteris omnibus ab inſtituto me deterruit argumenti ipſius varia & multiplex difficultas: nec enim ea dicendi vi me præditum eſſe ſentio, ut quidquam tanto Principe dignum in medium afferam, ſive regium & Cæſarium ejus genus ſpectem, ſive animi, quibus illud æquabat, maximas & incredibiles dotes. Et ut tenui ſermonis filo detexere omnia velis, nihil oratorum more ornare, tot tamen ac tantæ etiam hac in re occurrunt ſalebræ, quas declinare prorſus oratio noſtra non poterit, ut præſtantiſſimis quoq; dicendi magiſtris negotium faceſſere queant: nec enim vel mite illud & beneficum Principis noſtri ingenium, quo omnes ſuperavit, vel pacificum & ab omni injuria, ut orco, abhorrens pectus nominaro ſaltem, quin ilico cunctorum animis tum aliæ adverſi-

tates

tates, quibuscum olim conflictati ſumus, tum exitialis hujus belli, quod ultimis annis ortum eſt, triſtiſſima imago obverſetur, quo nos tali Principe implicari potuiſſe, & nec in alta pace omnia ex voto fluxiſſe, id vero non mirum tantum ſupra modum ſed incredibile quoq; videtur. Et quanquam cauſſæ horum omnium nec abſtruſæ adeo ſunt, nec vel mihi vel cuiquam homini docto, inq́; patria ipſa non prorſus hoſpiti ignotæ: ſilentio tamẽ eas hic involuere, vel parcè certè attingere, quàm explicare, &, quōd aiunt, ignem gladio fodere præſtat. Æquè acut⁹, & neſcio annon periculoſior ſcopulus ſtatim proſpicitur, ubi belli huius narrationem ingrediaris, ſive indigna illa atq; infanda memores, quæ ex eo tempore inaudito hactenus in Germania exemplo in opt. & innocentiſſimum Principem terræ filii & monſtra hominum deſignarunt, ſive inconcuſſum & invictum animi robur, quo omnes iſtos non iratæ ſed furentis planè fortunæ inſultus fortiter tot annis

nis vel fregit vel eluſit;nihil enim horum ita nunc à nobis dici poteſt,ut ijs veritas pariter ac libertas ſua conſtet, ſi paullo accuratiùs exponere velis. Erit tamen, erit aliquando,cum teſtis illa temporum, lux veritatis, vita memoriæ, magiſtra vitæ, nuncia vetuſtatis, hæc etiam, ut alia in lucem proferet, vel certè Dominus ipſe faciet, cum venerit, *qui illuſtraturus eſt res tenebris occultatas & conſilia cordium manifeſtabit.* Videtis, auditores, quid hactenus in mora fuerit, ne juſta hæc citiùs opt.Principi perſoluerem.Nunc cum tergiverſari amplius nec pudor permittat, nec ordo, qui dicendi partes ad me devolvit, nec ipſe, qui hodie recurrit, emortualis dies, pauca de educatione vita & moribꝰ egregij Principis diſſeram, non tam ut tantorum, quæ amiſimus, bonorum jacturam muliebriter deplorem: fruſtra enim ſim, cum nullo tempore, nullis lacrimis, nullo animi cruciatu recuperari poſſint;quàm ut memoriam virtutis & meritorum, quantum in me eſt,

conſervem: dignum enim id nobis eſt, nec ſine piaculo, quoad vixerimus, omitti poteſt. Non depromam autem ex rhetorum lecythis quidquam, nec verborum calamiſtratorum lenocinijs ſimplicem veritatis orationem corrumpam: nam Pythagoræ aſſentior, qui cantus voceſq; Muſarum ſuaviores quàm Sirenum eſſe dicebat, Sirenum voces appellans comtum illud & affectatum dicendi genus, Muſarum autem ſermonem, quo nuda veritas ſine omni ceruſſa & fuco conſpicienda proponitur. Quapropter ea afferam, quæ vel nota omnibus ſunt, vel certò nobis comperta, vel etiam quæ ipſi coram inſpeximus, cum ſub initium hujus belli per totum biennium vix dies præteriret, quin apud optimum principem eſſemus. Quod dum facio, vos Patres academici, & tu ſtudioſa juventus, ut me benignè pro humanitate veſtra audiatis majorem in modum rogo. Vbi initio nō eſt quod expectetis, ut de illuſtriſſima Principum noſtrorum proſapia de-

nuo

nuo hìc dicam, tum quod id antehac diſertè & accuratè ex hoc ipſo loco ſtatim à principio factum, tum quod is, quẽ ipſe mihi deſignavi, dicendi campus talis eſt, ut nos immorari his non patiatur. Sanè non parum intereſt, maximè in Principe, unde natus ſis, nec abs re dictum eſt, fortes creari fortibus & bonis, eſſe in júvencis, eſſe in equis patrum virtutem, nec imbellem feroces progenerare aquilas columbam: nec ſemper tamen id evenit, & cum fit, aliqua in eo ſita ſunt, non omnia. *Natura quidem*, ait philoſophorum Princeps, *ex bonis bonos gignere vult, ſed plerumq; non poteſt.* Quod & poëta obſervavit: Ἀρχαῖαι δ' ἀρεταὶ, inquit, ἀμφέροντ', ἀλλασσόμεναι γενεαῖς ἀνδρῶν σθένος· Ἐν χερῷ δ' οὔτ' ὦν μέλαιναι καρπὸν ἔδωκαν ἄρουραι. Δένδρεά τ' οὐκ ἐθέλει πάσαις ἐτέων περιέδοις ἄνθος εὐῶδες φέρειν, πλούτῳ ἴσον, ἀλλ' ἐν ἀμείβοντι· καὶ θνατὸν οὕτω σθένος ἄγει Μοῖρα. *Antiquæ virtutes retro feruntur, mutaturq; cum ætate earum robur. Sed nec in arvo nigra terra fructum (ſemper) ferunt. Nec arbores volunt omnibus annorum periodis Flores odoros ferre,*

auro contra caros ſed alternis vicibus. Eodem modo mortale robur regit fatum. Et ut natura eximia atq; illuſtris non deſit, accedere tamen rationem & confirmationem quandam doctrinæ oportet, ut præclarum & ſingulare quid exiſtat: nam *doctrina vim* illam *promovet inſitam, Rectique cultus pectora roborant: Utcunq; defecere mores, Dedecorant bene nata culpa.* Quare illis nunc miſſis de indole & educatione Principis paullo pluribus dicemus. Erat autem ille non gente tantum ea edit⁹, quæ tot olim reges, imperatores, Principes, tam toga quàm ſago toto terrarum orbe clariſſimos protulit, ſed ita inſuper natus, ut ſtatim in puero heroicum i. e. benignum ac beneficum prorſus ingenium eluceret: non enim quod inter magnates ad vexandum & opprimendum ſed fovendum ornandum & recreandum genus humanum factum eſt, heroicum dixero. Eundem ſedulo & regiè prorſus ab incunabulis uſque educari ſereniſſimus Pater HENRICUS IULIUS cura-

curavit: cum enim ipſe ſapientia literis & virtute inter plæroſq; omnes imperij Principes, quoad viveret, tantum emineret, *Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi*, nec ignorare poterat, quid in re illa omnium maxima momenti eſſet, nec ut tanto bono tum filium primogenitum ac hæredem, tum per eum terras ſuas impartiretur, ſtudio aut operæ ulli parcere. Cum autem regum & Principum filios ad remp. educandi duplex ſit ratio, una in belli ſtudijs, altera in literis, maluit eum ſuo exemplo his quàm illis innutriri: præterquam enim quod id filij ingenio aptiſſimum eſſe intelligeret, ita judicabat, in iſto poti⁹ quàm illo ſalutem reip. præcipuè verti: etſi enim dubitari nequit, nec ſine armorum præſidio & bellicæ rei peritia eam in tuto diu eſſe poſſe, ut omninò ex uſu ſit, ſi nec Principes nec cives ea ſtudia prorſus deponant: certum tamen eſt ſummam omnium non in ijs ſed in ſapientia & virtute collocatam eſſe. Vt enim nunc taceam, quod in bello ipſo parum

arma proſint foris, niſi conſilium ſit domi, id conſtat, rei militaris ſcientia interdum, artibus pacis ſemper opus eſſe: infelix enim eſt reſp. quæ ut contra vicinorum injuriam ſe tutetur, arma deponere nunquam poteſt, infelicior adhuc, meo judicio, quæ perpetuò armata eſt ideò ut alios opprimat & longè lateq; imperium proroget, quia generis humani malo & exitio nata eſt. Vnde & Philoſophus in Lacedæmoniorum republ. id meritò reprehendit, quod omnia ejus inſtituta bello tantum apta, paci & otio inepta eſſent. Et ſicut fit, ut qui in caſtris inter tubas & lituos adoleverunt non bella ſolum neceſſaria & juſta ſed ferè omnia ament, nec quæ juſta aut injuſta ſint diſcernere ſatis poſſint: (literatorum enim hoc proprium eſt, nòn militum,) imò ſæpè cum hoſtem foris non inveniunt, in ipſa viſcera reip arma convertant: ita contra maxima & internecina bella ſola plærumque prudentia & virtute averſa, imprudentia autē & temeritate ſæpè conflata eſſe novimus,

vimus. Si exempla quærim⁹ (etſi hiſtoriæ eorum plenæ ſunt) noſtra eheu! toto orbe nota calamitas non patitur, ut longè ea petantur. Ipſum hoc bellum videamus, auditores, quàm levibus illud initiis ante annos XVII. cœpit, & ex quàm pauculis ſcintillulis tantum incendium paullatim exortum, ut non hoc ſolum imperium, totius orbis Chriſtiani caput, miſerabiliter eo conflagrarit, ſed univerſa propemodum Europa nunc ardeat? At quæ cauſſæ tàm ingentis mali? inteſtina Principum odia ac diſſidia, partim ex nullius momenti litibus, partim ſuſpicione & æmulatione potiùs quàm aliunde nata, nec à viris prudentibus moderatis & bonis maturè repreſſa, ſed à temerariis malis & novarum rerum cupidis nutrita & aucta, totam patriam, cum ſignum non ipſi, ſed paucæ, nec noſtræ quidem gentis, ſacerrimæ animæ ſuſtuliſſent, funditus everterunt. Verùm quò dilabor? Intelligitis, auditores, cur ſapientiſſimus & nunquam ſine laude nobis appellan-

pellandus Princeps HENR. IVLIVS filium
in literis quam armis inſtitui maluerit.
Præfecti autem pueritiæ ejꝰ fuerunt Lucas
Langemantelius Sparræus, homo nobilis
& doctus, & Rudolphus Diepholdius Verdanꝰ
Græcarum poſtea litterarum in hac
acad. doctor. Et Diepholdium quidem
virum inſigni doctrina virtute atq; integritate
fuiſſe nemo veſtrum, Patres academici,
ignorat: talem enim ſe, dum vixit,
omnibus probavit. Nec aliis moribus
Sparræum fuiſſe accepimus. His ſucceſſerunt
& adoleſcentiam Principis rexerunt
Adamus Cruſius de Borchfelda eques
Megapolitanus, & Ioan. Peparinus
Diepholdij popularis, uterq; exquiſita eruditione
& virtute præſtans: nam Cruſius
ſupra captum ſui ordinis literas ab
ineunte ætate excoluerat, tanta earum
cupiditate incenſus, ut etiam vergente
ætate, ſicut alter Cato, Græcas litteras addiſcere
non dubitarit. Peparinus autem,
cum initia utriuſq; litteraturæ in patria
ſub præclaro illo ludimagiſtro Detlevo

Raſci-

Raſcio feliciter imbibiſſet, poſt in hac academia ita eam multis annis porrò complexus eſt, ut inter doctiſſimos ejus alumnos etiam juvenis cenſeretur, dicendo & ſcribendo nullo omnium inferior. Eratq; fides ac prudentia ejus jam inde omnibus perſpecta, quod antea Iagmannos & Goetzios, interq; hos nob.mum & perfectæ virtutis virum, Ioachimum Goetzium informarat, eorumq; per Galliam & extera regna comes fuerat. Hi ergò non in aula tantum Principi juventutis præſto fuerunt, ſed deinceps etiam cum in avitam hanc academiam à Patre miſſus eſſet, & Peparinus quidem etiam, ἐν τῇ ἀποδημίᾳ: nam Cruſius, qui jam conſenuerat, cum ante eam diſceſſiſſet & in patriam remigraſſet, paullo poſt ibi in prædio ſuo rebus mortalium exemtus eſt. Cum huc veniſſet illuſtriſſimus hoſpes, non unum aut alterum tantum, ſed tot viros egregiè doctos, quibus acad. noſtra abūdabat, heroici ingenij ſui excultores adeptus eſt, inprimis ſummum hac in re

magiſtrum Ioan. Caſelium, litterarum omnium, & earum cumprimis quæ ad eloquentiam virtutem ac civilem prudentiam, ducunt unicum in his oris parentem, qui ut alter ſeu Chiron ſeu Phœnix de Principum & magnatum educatione, non in Megapoli & hîc tanrum, ſed paſſim per Germaniam, tot annis, (μακρόβιος enim peculiari Dei beneficio fuit,) qua præſens qua abſens conſilio & opera ſua tàm præclarè meritus eſt, ut nemo ei hac in parte comparari poſſit. Caſelij tamen optionem hîc fuiſſe rectè dixero Cornelium Martinum Andvverpium, univerſæ reliquæ philoſophiæ, cum Duncano Liddelio Scoto medicorum patre, apud nos conditorem, Caſelio præceptore olim ſuo, tum collega, nihil quidquam minorem, niſi quod ille octogenarius, hic vix quinquagenarius deceſſit. Vt de horum judicio præcipuè omnia in educatione Principis gererentur non tantum Ser.^mus Pater mandarat, qui ab initio quoq; ea in re conſilio Caſelij uſus erat, quod & olim

ſim in ſua ipſius educatione D. IVLIVM feciſſe norat, ſed ita fieri étiam Cruſius & Peparinus cupiebant, & ſic omninò conſultum erat: habet enim hanc præ cæteris diſciplinis omnibus dignitatem ac prærogativam philoſophia & hnmanior literatura, ut cum nulla in univerſum juventutis ſive ad eccleſiam ſive ad remp. informatio ea carere poſſit, ut rectè adminiſtretur & ſolidi quidquam habeat, in Principum tamen educatione non aliqua tantum ſed propemodum omnia ſibi vendicet. Pietatem ſanè i.e. rectam de Deo fidẽ verumq; ex fidei illiꝰ præſcripto Numinis cultũ regina ſcientiarum Theologia docet: & hic ut omnium omnino ſtudiorum, nullis prorſus exceptis, ita cumprimis regiarum litterarum præcipuus fundus eſt: quod ſi enim hominis ethnici dictum hoc eſt, urbem ſibi videri citiùs ſine ſolo quàm rẽpub. ſine opinione de Dis aut conſtitui, aut ubi conſtituta ſit, ſervari poſſe, quantò minus nos eam rempubl. rectè geri aut beatam eſſe poſ-

ſe putabimus, cujus Princeps veram de Deo doctrinam non norit, aut ſi novit, ſecundum eam rectè ac piè Deum non colat? Hac ergo ſcientia maximè omnium ſalutari non tinctum leviter tantum ſed imbutum eſſe eum oportet, nec talia ab aliis tantum ſubinde accipere ſufficit, ſed ipſi ex divinis oraculis quotidie petenda ſunt: ita enim Deus ipſe præcepit. *Non recedet*, inquit, *liber legis huius ab ore tuo, ſed meditaberis in eo die noctuq́; ut cuſtodias & agas iuxta omne illud quod ſcriptum eſt in eo: tunc enim proſperum reddes iter tuum, tunc prudenter ages.* Sed ut his omnibus nihil magis eſt utile aut neceſſarium, ita communia Princeps hæc cum civibus omnibus habere debet, ut bonum Chriſtianum eum eſſe oporteat, Theologum neceſſe non ſit. Similiter nec de eo dubitari poteſt, etiam legum & inſtitutorum patriæ peritum eſſe debere: quî enim rempubl. rectè gubernet, ſi quibus legibus ea regenda ſit prorſus non norit? Nec propterea tamen

to-

totam juriſprudentiam diſcet, & jus omne, præſertim privatum, cognoſcet. At virtutum præcepta & civilis ſapientiæ monita, & rerũ ante ſe in orbe geſtarum memoriam, unde ſibi ſuæq; reip. quod imitetur capiat, unde fœdum inceptu, fœdum exitu, quod vitet, non ſolum ſemper in promtu habere, ſed ita in juventute perdiſcere debet, ut artificibus eo in genere æquari poſſit: non magis enim dignitate quàm prudentia & virtute Principem ſubditis anteſtare decet. Hæc autem omnia philoſophia ambitu ſuo complectitur, ut mirum non ſit Platonem (at quantum virum!) tum denique fore beatas reſp. putaſſe, ſi aut docti aut ſapientes homines eas regere cœpiſſent, aut qui regerent omne ſuum ſtudium in doctrina & ſapientia collocaſſent. Sed hæc hujus loci non ſunt: ad Principem noſtrum revertamur. Cum autem is extera regna & terras viſere decreviſſet, primò in Suevorum academiam contendit, & cum ibi aliquandiu ſubſtitiſſet, in Gal-

liam conceſſit. Perluſtrato florentiſſimo regnorum & maximo ejus rege HENRICO Navarræo ſub abitum ſalutato, in Angliam trajecit, ubi ſplendidè à doctiſſimo & ſapientiſſimo rege IACOBO & matertera regina exceptus, cum pluſculos dies cum VValliæ Principe, HENRICO FRIDERICO, conſobrino ſuo, ſe oblectaſſet, & præcipua ejus quoq; regni loca inſpexiſſet, Iſaaco etiam Caſaubono ſæculi noſtri ornamento Londini ſalutato, & Oxonienſibus, præſertim autem feſtiviſſimi poëtæ Ioan. Audeni Muſis celebratus, per Belgium in patriam ſalvus & incolumis rediit. Commentarios de toto itinere Peparinus adfectos habebat: quos etſi relecturum ſe & editurum aliquando dictitare familiaribus ſolebat, poſtea tamen difficili & longa ægritudine implicitus id facere non potùit. Nobis duo nunc tantum commemorare de eo adhuc libet. Vnum eſt. Cum in Gallica peregrinatione Princeps ad ipſos Pyrenæos montes propiùs, cominus luſtrando.

do.

dorum deſiderio, acceſſiſſet & in parvo aliquo vico pro montanorum illic locorum ratione cum comitatu ſuo apud hominem, ut videbatur, litteris tinctum, divertiſſet, mentionem injicere inter menſas Germaniæ provinciarum, interq́; eas patriæ quoq;, placuit, ut expiſcaretur ecquid de ea famæ ad ipſum perveniſſet. Reſpondit hoſpes; Ioan. cujuſdam Caſelij ſcriptorum aliquid ſe cum voluptate olim legiſſe, eumq; ſcire ex hac provincia oriundum, de cętero nihil noſſe. Princeps inexſpectato reſponſo perculſus, quodq́; academiæ Iuliæ fama ſibi in ipſis Hiſpaniæ confiniis & Pyrenæis occurreret miratus, continere ſe pro ſuo in litteras amore non potuit, quin ita ſe rem habere confirmaret, & patrem ſuum illarum regionum Principem, & heredem eſſe profiteretur. Alterum Londini accidit. Cum enim Princeps hunc, ut diximus, honorem Caſaubono, ob inuſitatam & toto orbe notam eruditionem, pro humanitate ſua haberet, eumq́ue inviſeret, ſicut &

Pari-

Pariſiis Iac. Auguſtum Thuanum hiſtoriæ recentis principem ſalutarat, & ſimiliter primum de Germania pòſt de eccleſia ſermones cæderentur; totus enim tũ in ſacris ſtudiis Caſaubonus erat, ita ille in laudes Martini Chemnitij noſtratis ſe diffudit, ut cum ſe omnibus Proteſtantium Theologis, ubicunq; floruiſſent, anteferre teſtaretur, idque ut cum multa ſalute Paullo ejus filio, qui Brunſuici tum adhuc degebat, nunciaretur rogaret. Neutram narratiunculam præterire hic viſum fuit, quarum priorem ex ipſius Peparini ore, poſteriorem ex ejuſdem litteris accepi, quas eo tempore ex Anglia ad Caſelium dederat. Principe ad ſuos reverſo aberat adhuc in aulla imperatoria Pater, non propriis amplius ſed totius imperij negotiis detentus, uno præſertim, in quo ſalus ejus tum non leviter periclitabatur: nam cum inter ipſum RVDOLPHVM II. Cæſ. Aug. & Ser.mum fratrem ejus MATTHIAM tunc Hungariæ regem, de Bohemiæ regno diſſidia & non leves ſimulta-

multates enatæ eſſent, jamq́; in nervum erumperent, tantam curam & laborem una cum Moguntino, Colonienſi & Saxonico Electore, Maximiliano item ac Ferdinando Principibus Auſtriacis, gliſcenti malo in herba ſuffocando impendit, ut & valetudinem vitamque ipſam, dum crebrò & maximis itineribus inter Pragam ac Viennam diſcurrit, pro ſalute imperij & Ser.^mæ domus Auſtriacæ prodegiſſe non immeritò putaretur. Et utinam Deo viſum fuiſſet, tam præſtantem heroa toti Germaniæ pauculos adhuc annos ſervare, non minori utiq; fide & ſolicitudine incendium, quod eodem loco non longe poſt exortum eſt, antè exſtinxiſſet quàm totum imperium corriperet: facilè enim, & in tempore ſubditos regi ſuo reconciliaſſet, qui regem ipſum cum invictiſſimo fratre in concordiam olim redegerat. Sed peccata noſtra & Germaniæ fatum obſtabant: unde factum, ut nec exemplũ tam præclarum alij tum maturè imitarentur, & cum tandem

communi malo nos quoq; non tam noſtra, quàm aliorum culpa involveremur, plus filio aliena invidia ac temeritas noceret, quàm paterna illa merita præſidio eſſent. Cæterum cum præter opinionem & ardua illa res, quam dixi, Patrem moraretur, & futura comitia, quibus eum ſuo nomine præſidere imperator volebat, etiam abſens filium paullatim rebus gerendis adſuefacere cupiebat. Vt itaq; non tantum ſenatui aulico præeſſet, ſed & novam ac magnificam hanc Muſarum ædem à ſe exſtructam ſuo nomine dedicaret, mandavit, quod eid. Octobr. XII°. hujus ſæculi, vigeſimo autem ex quo fundamenta ejus jacta primum erant, anno factum eſt. Interim id reſtabat, in quo omnia jam ſita erant, ut Ser.mus Pater terris ſuis tandem redditus, quæ per ejus abſentiam collapſa in rep. erant, inſtauraret, ac filius egregiè educatus paterno ductu atq; auſpiciis clavum navis iſtius regere & in partem curarum ac laborum venire inciperet. Sed mors immatura maxi-

maximi Principis tàm neceſſariæ & ſalutari rei prævertit, nec eum à laudatiſſimo imperatore cui cariſſimus erat, avelli paſſa eſt: nam cum ille ineunte anno XII. rebus humanis exemtus eſſet, Princeps noſter anni ſequentis æſtate deceſſit. Ita evenit, ut filius, tot ampliſſimarum provinciarum heres, non adoleſcens ſolum (vix enim XXIII. ætatis annum ingreſſus erat) remp. capeſſeret, ſed talem inſuper acciperet, qualis tot annis rectore ſuo deſtituta eſſe poterat. Et hactenus de educatione Principis diximus, uberiùs quàm ab initio propoſueramus. Nunc de vita & moribus ejuſdem paucula adjiciemus: nam vela orationis deinceps contrahenda, & ſumma tantum rerum faſtigia perſequenda eſſe videmus. Non poterant autem illi non aurei prorſus eſſe, ſive præclaram Principis indolem ſive accuratam informationem ſpectes. Nos præcipuas virtutes eo, quo videbitur, ordine breviter percurremus, delineaſſe non explicaſſe contenti. Familiam au-

tem ducat benignitas & clementia, quæ, ſi qua alia, iſto honoris faſtigio cumprimis digna eſt, imò nullum ex omnibus magis quam regem & principem decet: nam, ut egregiè ait Romanorum ſapientiſſim', *peſtifera vis eſt valere ad nocendum. Illius demum magnitudo ſtabilis fundataq; eſt, quem omnes tam ſuprà ſe eſſe quàm pro ſe ſciunt, cuius curam excubare pro ſalute ſingulorum atq; univerſorum quotidie experiuntur; quo procedente non tanquam malum aliquod aut noxium animal è cubili proſiliret, diffugiunt, ſed tanquam ad clarum ac beneficum ſidus certatim advolant, objicere ſe pro illo mucronibus inſidiantium paratiſſimi, & ſubſternere corpora ſua, ſi per ſtragem illi humanam iter ad ſalutem ſtruendum ſit.* Nihil tamen frequentius eſt, quàm ut omnia iis libeant quibus multa licent, nec ad beneficientiam conceſſa imperia eſſe, ſed contumeliam putent. At Princeps noſter tantum ab ea re aberat, ut non ſui tantum loci

homi-

homines, *Quot ſunt vel fuerunt eruntúe*, ſed plærosq; mortales omnes, etiam infimæ conditionis, manſuetudine ſua longiſſimè ſuperaret. Parum ei erat, ſcientem & volentem nemini nocere: etiam odiſſe, niſi deſperatam prorſus malitiam, non poterat. Sed nec, niſi cum vim ſibi faceret, objurgare quenquã, aut os alicui lædere, nedũ convitium facientem aut maledicentem audires. Quæ quidem ſupra humanam propemodum ſortem ſunt. Par clementiæ erat beneficentia ac liberalitas, niſi quod à petacibus tota fere vita obſeſſo, rectè beneficia collocare, ut cupiebat, integrum optimo Principi rarò fuerit. Et verò cum nemo, ut ille ait, tàm certam habeat in beneficijs manum, ut non ſæpè fallatur, quid mirum ſi id Principi & tam benefico contigit? Sed miſſis aliis, quæ in academiam contulit verbo indicabo. Vbi primo loco pono bibliothecam: cum enim hac, neſcio quo errore, tanto temporis intervallo illa caruiſſet, ipſe à Cornelio Martino hac

de re interpellatus ſuam academiæ utendam primò conceſſit, poſt etiam donavit. Cumq; ædes anatomicæ temporis vetuſtate vitium contraxiſſe viderentur, novam & antiqua multo ampliorem domum ei uſui paullo ante hoc bellum deſtinarat, jamq; lignorum huc convectatū tantum erat, quantum ad eam rem ſufficeret. Verùm triſtiſſimis iſtis temporibus non opus ſolùm ipſum impeditum fuit, ſed materia inſuper omnis à milite partim corrupta, partim in alios uſus converſa. Quin nec medio bello deſiit academiæ benefacere: cum enim tot annorum calamitate ita provinciam hanc exhauſtam eſſe optimus Princeps cerneret, ut etiam pace recuperata academiæ doctoribus ſtipendia quæ reſtarent difficulter exolutum iri ſtatueret, niſi veteri cenſui novus accederet, tria cœnobia tum in eum uſum, tum ut eo lautiùs deinceps haberentur, qui litteras hîc docerent, academiæ donavit. Quanquam autem, ſi tempeſtas hæc paullulum adhuc durarit,

rit, *vix* futurum eſt, ut plæriq; qui nunc vivimus fructum magnificentiæ iſtius ipſi ſentiamus, etſi nobis maximè & primo loco poſt tot calamitates deſtinatum: ſi tamen in publica & poſteritatis commoda tandem ea ceſſerit, pœnitenda nobis quoq; videri non debet. Certè Princeps immortalem laudem ſibi peperit, qui academiam ea acceſſione locupletavit, nec minorem ampl.mus ejus Senatus, qui tantæ munificentiæ pro ſuo in litteras & nos omnes inſigni amore, nunquam non in his turbis nobis perſpecto, pararius fuit. A beneficentia ad juſtitiam & æquitatem rectè tranſierimus. Commune eſt Principum malum, eorum præſertim qui aliis potentiores ſunt, alieni appetentia & proferendi imperij cupiditas: unde primo quidem cùm interminabiles lites, tùm odia & diſſidia pullulare, tandem inteſtina bella & reip. ruinam conſequi neceſſe eſt. Noſter, niſi cum miniſtrorum culpa id contigit, nihil tale factitabat, uſq; adeò ut integra ali-

aliquando provincia ultrò ſe abdicaret potius quàm lites, etſi ſuo tempore non cœptas, ſequeretur. Et quî alia ei mens eſſe poterat, in quo nec avaritiæ nec ambitionis vola aut veſtigium eſſet? Iaſon eſurire ſe dicebat, quum non imperaret, πεινῆν ὅτε μὴ τυραννοῖ, ut Ariſtoteles teſtatur. *Unus Pelleo iuveni non ſufficit orbis, Æſtuat infelix anguſto in limite mundi, Ut Gyaræ clauſus ſcopulis, parvaq; Seripho.* Sed & C. Iulium Cæſarem in ore illud Euripidis ſemper habuiſſe accepimus: *Quodſi violandum eſt ius, imperii gratia Violandum eſt, aliis rebus pietatem colas,* Εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι Κάλλιστον ἀδικεῖν, τἄλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών. At noſter tantam animi modeſtiam ac æquitatem cæteris virtutibus ſuis adjecerat, ut quidquid tale eſt irretorto oculo & philoſophica prorſus animi conſtantia deſpiceret: quoties enim his noſtris auribus audivimus eum, cum in hoc argumentum incidiſſet, diſertè conteſtantem, fumum & inanias meras eſſe iſtum omnem ſplendorem, & ipſi

ipſi principatui conditionem cujuſvis hominis docti præferentem? quid enim, inquiebat, ad rem, ſi vel caput coram me prolixi⁹ quàm alio homines nudant, aut quod lautiùs alijs vel prandeo vel cœno? Exigua profecto felicitas, propter quam tot curas & negotia ſuſtineas, & de tot milibus mortalium aliquando in Dei ipſius judicio rationem reddas. Auguſti Octaviani æmulum dicas, cui, etſi, ut Seneca ait, *plura Dii quàm ulli præſtiterant, non deſiit tamen quietem ſibi precari, vacationem à rep. petere*, ſeu, ut Suetonius inquit, *qui cum omnia videret ex ſe uno pendentia, & hominibus gentibusq́; fortunam daret, illum tamen diem lætiſſimus cogitabat, quo magnitudinem ſuam exueret.* Raras & inuſitatas Principis virtutes recenſuimus: ſed plures reſtant. Temperantiam videamus: certè ab omni libidine & impudicitia ita abhorrebat, ut nec aures mentionem talium ferrent. Vnde nô tantum adoleſcentia ejus, ſed & virilis ætas ſine omni etiam ſuſpicione hic fuit. Sed & ſobrietatem tum in adoleſcentia, tum ultimis annis ita coluit, ut nemo Principum magis, quamvis

E injn-

in juventute & florentibus rebus potatorum greges, quibus ſeptus ferè tum erat, tranſverſum olim rapuiſſent. Cæterum fortitudo & animi tolerãtia in adverſis incredibilis prorſus, ut clementia & moderatio, erat: quanquã enim tanta mala toto decennio adierit, quãta vix Principum poſt hominum memoriam ullus, conqueri tamen fortunam interdum audiiſſes, lamentari muliebriter nunquam. Nec dubium eſt, niſi ſtupendo prorſus animi robore fuiſſet, tamdiu eum in tantis calamitatibus ſupervivere non potuiſſe. Litteras, quas à pueritia coluerat, ita poſtea ſemper amavit, ut nihil jucundius quàm de eis ſermocinantes, &, cum res ferebat, diſceptantes audiret, imò etiam libentiſſimè ipſe diſceptantibus ſe immiſceret. Pietatem in ultimum locum rejecimus, (etſi caput & princeps virtutum omnium eſt,) ideò quòd ea, ſi cæteris & morum virtutibus ſtipata non ſit, fucata non vera eſſe ſoleat. Tanta autem in verbis pariter & factis Principis elucebat, ut voluptatem ex ea caperent omnes boni, qui propioris admiſſionis eſſent: nulla enim de re libenbe-

bentiùs diſſerebat, quàm hâc ipſa, nunquam de Deo niſi reverẽter loquebatur, nec verbulo unquam nomen ej⁹ temerantem audires. In precibus, præſertim cum calamitatibus iſtis urgeretur, tàm aſſiduus erat, ut horas horis ſæpè continuaret & lacrimas, quas miſcebat, etiam pueri exaudirent. Quanta autẽ cupiditate juvandæ eccleſiæ fuerit, id teſtatur quod nihil academiæ unquam negarit. Vnũ hîc ſicco pede præterire non poſſum. Cũ nullos ſermones avidiùs, ut dixi, hauriret, quàm qui de ſtudiis & præſertim eccleſiaſticis fierent, & equidem, quẽ propterea ſecum, quandiu ferè Brunſuici exulabam, eſſe, præſertim in cœna, cum laboribus diurnis defunct⁹ eſſet, volebat, de iis & univerſa litteratura nunquam non diſſererem, ſtatim ab initio Principi oſtendi, quàm pauca apud noſtros homines adminicula optimis ſtudiis in promptu eſſent: olim quidem tum canonicorum collegia tum ex parte etiam cœnobia tot reditibus ditata, ei rei conſecrata fuiſſe, ſed nunc nihil vel parum præſidij eccleſiæ ac litteris in ijs omnibus eſſe; quin bona illa pleraq; in ali-

 os uſus

os uſus converti; id non tantum cum maximo detrimento eccleſiæ factum hactenus apud omnes qui repurgatæ religioni addicti ſint, ſed ſine dubio non poſtremam cauſſam tantarum calamitatum eſſe, in quas incidiſſemus. Hoc cum Princeps non ſæpè & libenter audiret tantum, ſed ipſe probaret, nec cum inter paucos tantum ea de re verba fierent, ſed in magna ſæpe nobiliſſimorum & ampliſſimorum virorum corona, tandem mihi dixit, ſe pace recepta non paſſurum, ut teruncius illorum bonorum amplius in alios uſus, quam eccleſiæ, litterarum & pauperum converteretur, eo tantum ſibi reſervato, ut rectè adminiſtrari curaret. Addidit jusjurandum: Hoc faciam, inquiebat, ita propitius mihi in extremo illo die ſit qui vivos & mortuos judicabit. Nec ſemel aut una vice, ſed iteratò & pluribus id fecit, quod reticere hìc non debui. Feciſſet etiam nō dubito, ſi ſuperfuiſſet: certè initium ejus rei vidimus, cum cœnobia illa, quæ diximus, academiæ donavit. Tam benignum ergo, tàm moderatum, tàm juſtum & æquum, tam caſtum, tam literarum

rarum

tarum amantem, tantæ denique fortitudinis & pietatis Principem Deus nobis dederat: quo donum nullum majꝰ poſt veram & catholicam religionem eſſe poteſt: *quid enim præſtabilius eſt aut pulcrius munus Deorum* ait etiam gentilis ille, *quam caſtus & ſanctus & Dis ſimilimus Princeps?* Hunc anno ſuperiori hoc die ad ſe recepit. Sed nec pertexere hæc nunc poſſum, multis & præſertim nova hac oppidi noſtri ruina impeditus. Quare nunc finio, & longè optimo ac pijſſimo Principum æternā felicitatē precor. Et habet eam certo certius, cum & ipſe inter eos ſit, *qui venerunt ex afflictione magna & laverunt ſtolas ſuas ac dealbarunt in ſanguine agni. Ideo ſtat ante thronum Dei & colit eum die ac nocte in templo eius, & qui inſidet throno proteget eum vmbraculo. Non eſuriet amplius, neq; ſitiet amplius, nec in eum cadet ſol, neq; ullus æſtus, quoniā Agnꝰ, qui in medio throni eſt, paſcet eū & deducet eum ad vivos fontes aquarum & abſterſurus eſt Deus omnē lacrimam ab oculis eius.* Eòdem & nos citò deducat

IN EIVSDEM LONGE OPTIMI ET DESIDERATISSIMI PRINCIPIS

PRAEMATVRVM OBITVM

ΘΡΗΝΟΣ.

Ὦ ἄνα Γελφιαδῶν κῦδος, πολὺ φέρτατε πάντων
Τῶν βασιλέων, ὅσσοι ναίουσιν ἀπείρονα γαῖαν,
Ὡς τάχα ἠϋκόμου ἔλιπες φάος ἠελίοιο,
Ὠκύμορός τ᾽ ἀπέβης ἐπὶ αὐτῷ γήραος οὐδῷ·
Οὕνεκα νῦν κλαίει πᾶσα Βρουνωνιὰς αἶα
Πρὸς Λαίνην, Ὤκερήν τε, καὶ ἰχθυόεντα Βίσουργιν,
Πολλὰ δὲ νωλεμέως ὀλοφύρεται Ἔλμιον ἄλσος,
Ἠδὲ Μουσῶν ναὸς πολυδαίδαλος ἐστήρικται·
Δεινὰ μὲν ἔτλημεν, ὅσσ᾽ οὔτις ἀριθμήσαιτο,
Ἐξ οὗ περ πολέμῳ ἐμφυλίῳ ὀκρυόεντι
Κύρσαμεν, ἑνδεκάτοιο περιπλομένου λυκάβαντος·
Ἀλλ᾽ οὐδὲν πάντων ποτὲ ῥίγιον ἄλλο τέτυκται,
Ἢ ὅτε μοῖρα κραταιὴ ἔπεφνε σὲ ὄρχαμε λαῶν,
Ὦ ΦΡΕΔΕΡΙΚΕ· σὺ γὰρ μοῦνος τὸ θεόσδοτον ἄλκαρ
Δυσμοιρίας ἐλέλειψο, σανὶς ὡς οἴνοπι πόντῳ
Νηχομένους σώζει μία, ἠδ᾽ ἀπὸ πότμον ἀλάλκει.

Ὦ Φρε-

INTERPRETATIO
LATINA.

PRinceps Guelphorum decus, longè optime omnium
Regum, quotquot terram immenſam incolunt,
Quam citò pulcricomum ſolis lumen reliquiſti,
Immatura morte diſcedens, in ipſo ſenectutis limine,
Unde nunc plorat tota Brunonia tellus
Ad Lanum & Ocrum & piſcoſum Viſurgin,
Multum etiam continuè lamentatur Elmanum nemus,
Ubi Muſarum templum egregium exſtructum eſt.
Equidem mala perpeßi ſumus innumera,
Ex quo bello civili & atroci
Incidimus, undecimo vertente anno:
At nihil omnium acerbius accidit,
Quàm cum te Parca interemit, Princeps
FRID-HVLDERICE: *ſolus enim divinitus datum præſidium*

Ω φροῦδαι φρένες, ὦ φρούδη κ' ἀνεμώλιος ἐλπὶς,
Ουκ ἐλπὶς, μᾶλλον ἢ σκιὰ, ἢ κοῦφος ὄνειρος!
Φεῦ τῆς ἀμπλακίης, ἢ τόσον ἐχώσατο θυμῷ
Ὑψιμέδων βασιλεὺς, ὥς' ἄλγεα μυρία δοῦναι!
Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ·
Ου κρίνειν γὰρ ἔοικε θεῖα ἔργα βροτοῖσιν,
Οὐδ' ἐπιμέμφεσθαι· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
Τῆς τε βάθος σοφίης οὐδ' οὐρανίδησιν ἐφικτόν.
Τὴν δ' ἀγανοφροσύνην, καὶ τὸ κλέος οὐρανόμηκες
Τελλίσου βασιλέως, οὐ παυσόμεθ' ὑμνείοντες
Ημος δερκόμεθ' ἐνθάδ' ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Οὐ γὰρ ἐφυβρίζεσκέ τιν' αὐτὸς ἀγήνορι θυμῷ,
Οὐδ' ἦν δημοβόρος γ' ἢ νηλεὲς ἦτορ ἔχεσκεν,
Αλλ' ἐσθλὸς καὶ ἠπιόφρων, καὶ πᾶσιν ἐνηής,
Ως κε πατὴρ τέκνοις φίλ' ἐφράσατο ἐρχομένοισι,
Τῆς εὐεργεσίης ἦμαρ καὶ νύκτα μεμηλώς,
Πολλάκις εὖ ἔρξας καὶ τοὺς κακὰ μητιόωντας,
Οἷα βρέχει θεὸς αὐτὸς ὁμῶς ἀγαθοῖς τε κακοῖς τε,
Καὶ σέλας ἠελίοιο ἰάλλει πᾶσαν ἐπ' αἶαν.
Τίς τῆς εὐσεβίης τὸ ἀκήρατον εἴποι ἄνακτος,
Ἣ νόον ἐχθαίροντα δόλους, ἀΐδαο πύλας ὥς;
Τίς χθαμαλοφροσύνην φαίη, ἣ πολλὸν ἐνίκα
Πάντας τῶν λαῶν ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας;

Τίς

O vanas mentes, ô vanam & ventoſam ſpem!
Imò non ſpẽ, ſed umbram potiꝰ aut leve inſomniũ!
Hei mihi propter peccata, quibus adeo iratus eſt
Supremꝰ rex, ut infinita mala nobis immitteret.
Sed hæc præteriiſſe ſinamus, quamvis dolentes:
Nec enim arbitrari divinos actꝰ homines decet,
Nec reprehẽdere: ipſiꝰ enim potẽtia maxima eſt,
Et ſapientiæ abyſſus nec cælitibus penetrabilis.
Benignitatem autem & gloriam cœlo æquandã
Deſideratiß. Principis nunquã ceſſabimꝰ canere
Donec in his terris vixerimus: (bo animo,
Non enim ipſe iniuria quemquã afficiebat ſuper-
Nec rempub. atterebat, aut cor immiſericors ha-
bebat,
Sed bonus & mitis, & erga omnes benignus,
Tanquã pater liberis, ita bene cupiebat ſubditis,
Beneficentiæ die nocteq́ memor,
Sæpe benefaciens etiam iis qui male ei vellent,
Sicut Deus ipſe pluit bonis pariter ac malis
Et iubar ſolis emittit in terram univerſam.
Quis ſinceram pietatem Principis dicat,
Aut animum dolos, ut portas orci, peroſum?

Τίς τὸν γενναῖον μάλα καὶ κρατερόφρονα θυμὸν
Καὶ πάσαις ἀδάμαστον ὀϊζύσιν ἐκκορυφῶσαι;
Οὐκ ἄρα ἡμείων τάδ' ἀείδειν, ὡς ἐπέοικεν,
Οὔτε γὰρ ὦ πόλλων τόσον ἡμῖν κραίνει ἐέλδωρ,
Νοῦσός τ' ἀργαλέη, καὶ γηροβόροι μελεδῶνες
Τὸν βίοτον τείρουσι διαμπερὲς, ἄλλυδις ἄλλοι,
Οὐδ' ἔπι τῶν ἀνιῶν τε κακῶν τ' ἄμπαυμα τέτυκται.
Υμῶν δ', ὦ Μοῦσαι, μεγάλου Διὸς ἀγλαὰ τέκνα,
Αἳ βήσσας Ελμοιο καὶ ἄλσεα καλὰ νέμεσθε,
Τοῦτο γέρας· καὶ γὰρ περὶ κῆρι ἐφίλαθ' ὁ ἥρως
Υμᾶς ἐκ παιδός γε, καὶ οὐ δηρῶν οὔποτ' ἔληξεν.
Υμῖν μὲν πολλοῖς δαπανήμασιν ἐνθάδε ναοὺς
Πάππος ἀγακλειτὸς τὰ πρῶτ' ἔστησε, νέον φῶς
Εὐσεβίῃ πινυτοῖς τε λόγοις κατὰ παλαιὰ ἐγείρων.
Οὐδὲ Πατὴρ, ἀρχῶν Γερμανῶν φαίδιμος ἀστὴρ,
Τοῦ πάππου ὑπόλιζε, τά οἱ λειφθέντα τελέσσας,
Αἰπύ τ' Ἰούλειον τεχνήνας, θεσπέσιον δῶ,
Ὧι ἂν παῦρ' ἐρίζει ἀνὰ πᾶσαν Τευτονιδῶν γῆν·
Αλλ' ὑμῖν προσόδους πολλὸν ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ ἀέξει,
Καὶ πρῶτος σφέτερον τέμενος δέλτοισι πύκασσεν.
Υμῖν οὖν μελέτω τάδε πάντ', ὦ ἐννέα κοῦραι,
Ὅσσ' ἐπιτροχάδην ἐνέπειν ἔμ' ἐπείγει ἀνάγκη·

Quis

Quis generoſum prorſus & fortem animum
Cunctiſq; ærumnis inſuperabilem memoret?
Nō noſtræ profecto opus eſt, hæc, ut par eſt, canere:
Nec enim Apollo tantis votis annuit,
Difficiliſq; morbus & curæ corpus conficientes
Vitam atterunt continuè, aliæ ex aliis,
Nec amplius dolorū & malorū relaxatio exſtat.
Veſtrum autem, ô Muſæ, magni Jovis pulcræ filiæ,
Quæ ſaltus Elmi nemoraq; amœna habitatis,
Mun⁹ hoc eſt: nam ex animo vos diligebat heros
A puero uſq;, & benefacere nūquā deſinebat.
Vobis quidem magno ſumtu hic templa
Avus eius inclitus primū ſtatuit, novum lumen
Pietati & bonis litteris in patria excitans;
Et Pater, Principum Germanorū fulgida ſtella,
Avo nihil inferior, quæ ipſe reliquerat perfecit,
Arduum Juléum fabricatus, divinam domum,
Cum qua pauca contendi poſſunt in tota Germania;
Verumtamen proventus vobis multum auxit
FRID-HVLDERICVS,
Et primus delubrum veſtrum libris referſit.

Ουτε γὰρ ὑμέτερον γένος ἐς ἀχάριστον ὀπίσσω,
Οὐδ' ἐπιλανθάνεται ὧν εὖ πάθ' ἀεικεῖ θυμῷ.
Κλείετε μουσαγέτας ἀειθαλέεσσιν ἀοιδῆς,
Πάππον, καὶ υἱὸν μέγαν, υἱωνόν τε κράτιστον,
Μνήμην τ' εἰς αἰῶνα φίλων ῥιζώσατ' ἀνάκτων.
Ημῖν νῦν τοιόνδ' ἐπίγραμμ' ἐπιτύμβιον ἀρκεῖ·
Ενθ' εὕδει ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ ὁ Γέλφιος, εὖχος ἀνά-
κτων, (σης
Τῆς ἀγανοφροσύνης τύπος, ἠδ' ἴνδαλμα περπά-
Ευσεβίης ἀρετῆς τε, γάνος τῆς πατρίδος αἴας.

Nec enim genꝰ veſtrum ingratum unquam eſt,
Aut obliviſcitur benefactorum improbo animo.
Celebrate ductores veſtros perpetuis laudibus,
Avum, & magnum filium, optimumq́ nepotē
Et memoriam cariſſimorum Principum in a-
vum conſervate.
Nobis nunc eiuſmodi inſcriptio ſepulcri ſuffi-
cit:
Hic dormit FRID. HVLDERICVS, *Guel-*
fius, gloria Principum,
Clementiæ exemplar, ſimulacrum omnis
Pietatis & virtutis, delicium patriæ.

III. eid. Sext. anni
cIↃ IↃ c XXXVI. f.

CONRADVS HORNEIVS D.